

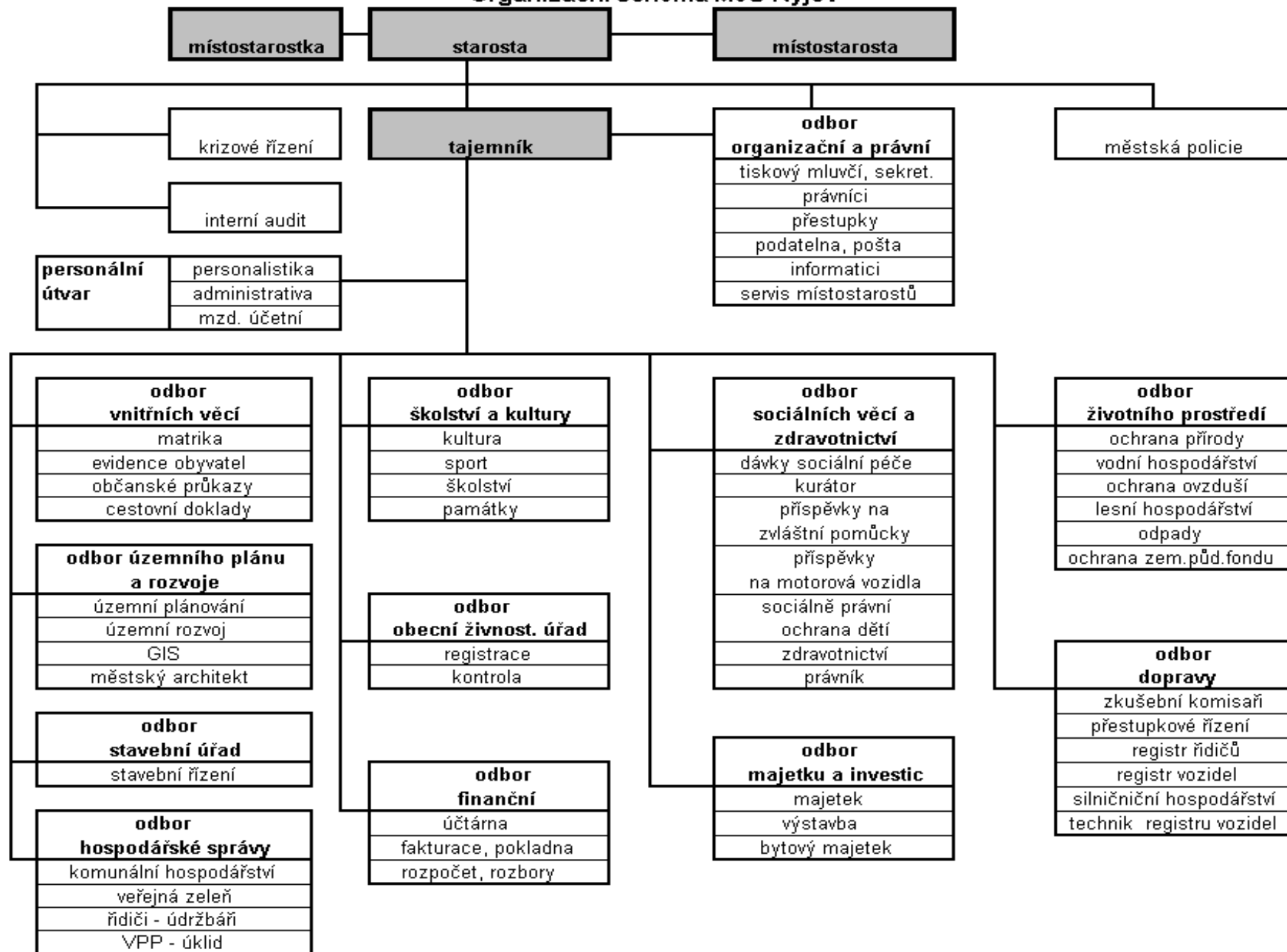
Kontrola ve veřejné správě (finanční kontrola - interní audit)

Ing. Marcela Zbořilová
interní auditor města Kyjova

Městský úřad Kyjov

- správní obvod při výkonu přenesené působnosti v základním rozsahu:
 - ❖ cca 13 tis. obyvatel, rozloha 29,88 km²
- správní obvod při výkonu přenesené působnosti pověřeného obecního úřadu:
 - ❖ území 28 obcí, cca 36 tis. obyvatel
- správní obvod při výkonu přenesené působnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností:
 - ❖ území 42 obcí, cca 57 tis. obyvatel

Organizační schéma MěÚ Kyjov

Finanční kontrola

(zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě,
v platném znění,
prováděcí vyhláška č. 416/2004 Sb., v platném znění,
zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění)

- **veřejnosprávní kontrola** (předběžná, průběžná, následná) § 7 - §23 zákona
- **kontrola vykonávaná na základě mezinárodních smluv** - § 24 zákona
- **vnitřní kontrolní systém** - § 25 - § 31
 - *řídící kontrola* (předběžná, průběžná, následná)
 - *interní audit*

Cíle finanční kontroly

- prověřovat **dodržování právních předpisů a opatření** přijatých orgány veřejné správy v mezích těchto předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky k zajištění stanovených úkolů těmito orgány,
- prověřovat **zajištění ochrany veřejných prostředků** proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nevhodným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
- prověřovat včasné a spolehlivé **informování** vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného usměrňování činnosti orgánů veřejné správy v souladu se stanovenými úkoly,
- prověřovat **hospodárný, efektivní a účelný výkon** veřejné správy.

Vymezení pojmů

- **Hospodárnost** - takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů
- **Efektivnost** - takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění
- **Účelnost** - takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů

Působnost ÚSC

- povinnost vytvořit systém finanční kontroly podle tohoto zákona, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně zajistí prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení
- kontrola hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací ve své působnosti
- výkon veřejnosprávní kontroly u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují

Nastavení finanční kontroly

- Právomoci a odpovědnosti k výkonu finanční kontroly jsou vymezeny v následujících materiálech:
 - Organizační řád
 - Systém finanční kontroly Města Kyjova
 - vnitřní předpisy (např. Oběh účetních dokladů, Zadávání zakázek malého rozsahu, Pravidla uzavírání a kontroly smluv)
- Příspěvkové organizace – usnesení RM Kyjova č. 33/330
 - ukládá ředitelům PO zavést u jimi řízených organizací systém finanční kontroly, především pak vnitřní kontrolní systém. Výkon funkce interního auditu v příspěvkových organizacích města Kyjova je nahrazen výkonem veřejnosprávní kontroly.

Veřejnosprávní kontrola

- finanční kontrola skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití

Veřejnosprávní kontrola

- **u příspěvkových organizací (13 PO)**
 - *předběžná* – zaměstnanci FO, OSV a OŠK, např. před schvalováním příspěvku na provoz, před poskytnutím finančních prostředků
 - *průběžná* – zaměstnanci FO, OSV, OŠK – v průběhu roku, např. kontrola čerpání rozpočtu, nakládání s majetkem
 - *následná* – zaměstnanci ÚIA a FO, kontrola na místě
- **u žadatelů a příjemců o veřejnou finanční podporu –**
vydány Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu města (pracovní skupiny RM a ZM, zaměstnanci odvětvově příslušných odborů a útvarů MěÚ Kyjov)

Zjištěné nedostatky z VSK na místě

- Vnitřní předpisy nejsou v souladu s obecně závaznými právními předpisy, nereagují např. na provozní, právní, finanční změny
- Nedostatečné zavedení vnitřního kontrolního systému
- Nedostatky v průkaznosti vedení účetnictví
- Nedostatky v řádné evidenci majetku
- Nedostatky při hospodaření s fondy
- Smluvní vztahy

Vnitřní kontrolní systém (VKS)

- Souhrn organizovaných, formalizovaných a stálých postupů, mechanismů a opatření, které zajišťuje vedení organizace k dosažení stanovených cílů při splnění principu 3E (účelnost, hospodárnost a efektivnost)
- Prvky VKS – kontrolní prostředí, hodnocení rizik, kontrolní činnost, informace, monitorování

Vnitřní kontrolní systém dle zákona o finanční kontrole

- **Řídící kontrola** – finanční kontrola zajišťovaná odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu VS při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření
- **Interní audit**

Povinnost vedoucího orgánu VS - starosty města

- Zavést, udržovat VKS
- Stanovit rozsah pravomocí a odpovědností vedoucích zaměstnanců, ostatních zaměstnanců, organizačních útvarů
- Zajistit oddělení pravomocí – výběrová řízení, uzavírání smluv, platby, vymáhání pohledávek
- O všech operacích musí být veden písemný záznam
- Hospodárnost, účelnost, efektivnost

Vnitřní předpisy

- Řády – organizační, pracovní, spisový a skartační
- Ostatní předpisy a pokyny – systém finanční kontroly, etický kodex, zásady řízení PO, majetkoprávní zásady
- Vnitřní předpisy vydané tajemníkem úřadu
- Příkazy tajemníka
- Příručka jakosti a směrnice jakosti ISO 9001:2000

Řídící kontrola

- příkazce operace = vedoucí zaměstnanci
- dílčí správce rozpočtových položek = odpovědní zaměstnanci na odborech
- hlavní správce rozpočtu = vedoucí FO
- hlavní účetní = zaměstnankyně FO

Předběžná řídicí kontrola

- Předběžná řídicí kontrola při řízení veřejných výdajů před vznikem závazku – příkazce operace a správce rozpočtu
- Předběžná řídicí kontrola při řízení veřejných výdajů po vzniku závazku – příkazce operace a hlavní účetní
- Předběžná řídicí kontrola při správě veřejných příjmů před vznikem nároku – příkazce operace
- Předběžná řídicí kontrola při správě veřejných příjmů po vzniku nároku – příkazce operace, hlavní účetní

Zjištěné nedostatky VKS

- Neaktuálnost směrnic, předpisů, postupů
- Nedostatečná (nespolehlivá, opožděná) informovanost
- Nedostatečné seznámení se s kompetencemi a odpovědnostmi (neztotožnění se s nimi)
- Nerozdělení pravomocí, povinností a odpovědností
- Neprovedení řídicích kontrol
- Nevedení dokumentace a evidence
- Formální provádění dokumentace (provádění písemných záznamů, ale dokumentace věcně nesprávná)
- Nehodnocení rizik
- Nepřijímání opatření k odstranění zjištěných nedostatků

Interní audit

(definice schválená radou Institutu interních auditorů v červnu 1999)

- Interní audit je nezávislá, objektivní, ujišťovací a konzultační činnost zaměřená na přidávání hodnoty a zdokonalování procesů v organizaci. Interní audit pomáhá organizaci dosahovat cílů tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování efektivnosti řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů, správy a řízení organizace

Interní audit

- nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy, které zjišťuje, zda
 - a) právní předpisy, přijatá opatření a stanovené postupy jsou v činnosti orgánu veřejné správy dodržovány,
 - b) rizika vztahující se k činnosti orgánu veřejné správy jsou včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění,
 - c) řídicí kontroly poskytují vedoucímu orgánu veřejné správy spolehlivé a včasné provozní, finanční a jiné informace,
 - d) provozní a finanční kritéria podle § 4 jsou plněna,

Interní audit

- e) zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek,
 - f) dosažené výsledky při plnění rozhodujících úkolů orgánu veřejné správy poskytují dostatečné ujištění, že schválené záměry a cíle tohoto orgánu budou splněny.
-
- může provádět následné veřejnosprávní kontroly na místě

Metodické pokyny

- Metodické pokyny MF ČR – na webových stránkách ministerstva

www.mfcr.cz/ veřejná správa/finanční kontrola/metodické pokyny a postupy v ČR a EU

- Standardy pro profesionální praxi interního auditu (základní, prováděcí – ujišťovací a konzultační)
- Mezinárodní standardy INTOSAI
- Etický kodex

Pokyny Centrální harmonizační jednotky – odbor MF ČR (CHJ)

- *Pokyn CHJ – 1*: Pokyn k jednotnému uplatňování procesních pravidel při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě a při realizaci následných opatření
- *Pokyn CHJ – 2*: Pokyn k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro výkon interního auditu v orgánech VS
- *Pokyn CHJ – 3*: Pokyn upravující metodiku výkonu finančního auditu ve VS
- *Pokyn CHJ – 6*: Pokyn k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro systém rizik v orgánech VS
- *Pokyn CHJ – 10*: Metodická pomůcka k zajištění fungování vnitřního kontrolního systému ve VS

Pokyny Centrální harmonizační jednotky – odbor MF ČR (CHJ)

- *Pokyn CHJ – 14*: Pokyn upravující metodiku výkonu finančního auditu a auditu shody ve VS zaměřeného na dlouhodobý majetek
- *Pokyn CHJ – 17*: Metodická příručka pro výkon řídicí kontroly
- *Pokyn CHJ- 18*: Pokyn pro výkon finanční kontroly veřejných prostředků vynakládaných při realizaci veřejných zakázek v orgánech VS

Typy auditů

- **Audit finanční** - ověřuje, zda údaje vykázané ve finančních, účetních a jiných výkazech věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním
- **Audit výkonu** - výběrovým způsobem zkoumá hospodárnost, efektivnost a účelnost operací, přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému
- **Audit systému** - prověřuje a hodnotí systémy zajištění příjmů orgánu VS, včetně vymáhání pohledávek, financování jeho činnosti a zajištění správy veřejných prostředků
- **Personální audit**
- **Audit jakosti**
- **IT audit**

Fáze interního auditu

■ *Příprava – předběžné šetření:*

- seznámení se s problematikou, s právními a vnitřními předpisy, s organizační strukturou, s náplní práce, s výsledky kontrol a auditů,
- tvorba základních dokumentů (harmonogram, dotazník, postupové diagramy), příprava úvodního jednání a vedení rozhovorů, sběr informací, pozorování

Fáze interního auditu

■ *Provedení auditu*

- program auditu – pomůcka pro auditora, obsahem je: co dělat, kdy, jak, kdo, za jak dlouho
- práce v terénu – proces objektivního shromažďování důkazů o operacích, o jejich zhodnocení a zjišťování, zda operace dosahují přijatelných standardů, zda jsou poskytovány potřebné údaje pro rozhodnutí vedení organizace
- auditní tým

Fáze interního auditu

■ *Předání výsledků*

- auditní zjištění: kritéria (co se má realizovat), stav (co se skutečně realizuje), příčina (proč došlo k odchylce), důsledek (rizika stavu neplnění operace)
- auditní doporučení: návrh opatření k nápravě současných stavů nebo zlepšení činnosti
- závěrečná zpráva – referuje o výsledcích práce
- prezentace výsledků

Fáze interního auditu

■ *Poauditní aktivity*

- hodnocení auditu (hodnocení v rámci IA, hodnocení zákazníkem auditu)
- archivace dokumentů (papírová, elektronická, databáze doporučení)
- následná šetření (ověření, jak byly odstraněny zjištění IA, zhodnocení míry změn)

Dokumentace interního auditora

- Střednědobý a roční *plán interního auditu*
- Auditorský spis (pověření k auditu, program auditu, mapa rizik, oznámení o zahájení auditu, *zpráva z auditu*, projednání auditní zprávy)
- *Roční zpráva o výsledcích interního auditu*
- *Roční zpráva orgánu veřejné správy o výsledcích finančních kontrol* – předávána na kraj prostřednictvím Modulu ročních zpráv do 15. února

Profesní rozvoj interních auditorů

- vzdělávací aktivity společného projektu MF ČR a ČIIA - *Jednotný systém odborné přípravy pracovníků veřejné správy České republiky v oboru finanční kontrola a interní audit*
 - základní kurz
 - atestační kurz (Finanční audit, Audit souladu)

Český institut interních auditorů je profesní občanské sdružení, které působí od března 1995. Jeho základním posláním je propagace a rozvoj odborné praxe profese interního auditu.

Novela zákona o finanční kontrole

System finanční kontroly:

- kontrola ve veřejné správě – ověřuje skutečnosti rozhodné pro hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů formou veřejné finanční podpory, a to před jejich poskytnutím, v průběhu a po jejich použití
- audit ve veřejné správě – ověřovací a konzultační činnost, zjišťuje objektivní stav fungování orgánu VS s cílem poskytnout informace, které slouží k hodnocení rizik a ke zvyšování účinnosti systému řízení a kontroly orgánů VS
- vnitřní kontrolní systém (řídící kontrola a interní audit)
- centrální harmonizace systémů (centrální harmonizace kontrola auditů)

System PIFC

(Public Internal Financial Control)

- koncepční rámec pro finanční řízení a jeho kontrolní mechanismy ve veřejné správě vytvořený Evropskou komisí pro kandidátské země
- představuje všechna opatření přijímaná vládou nebo jí pověřenými organizacemi k řízení a kontrole veřejných příjmů a výdajů, aktiv a pasiv
- tvoří jej:
 - **system FM&C** – finanční řízení a kontrola, tj. řídicí a kontrolní mechanismy zavedené a provozované v odpovědnosti managementu
 - **system IA** - system služby interního auditu
 - **centrální harmonizace systému FM&C a systému IA**

Děkuji za pozornost

Ing. Marcela Zbořilová
m.zborilova@mukyjov.cz